

Zápis z jednání Pracovní skupiny pro financování v SO ORP Žamberk a Králíky

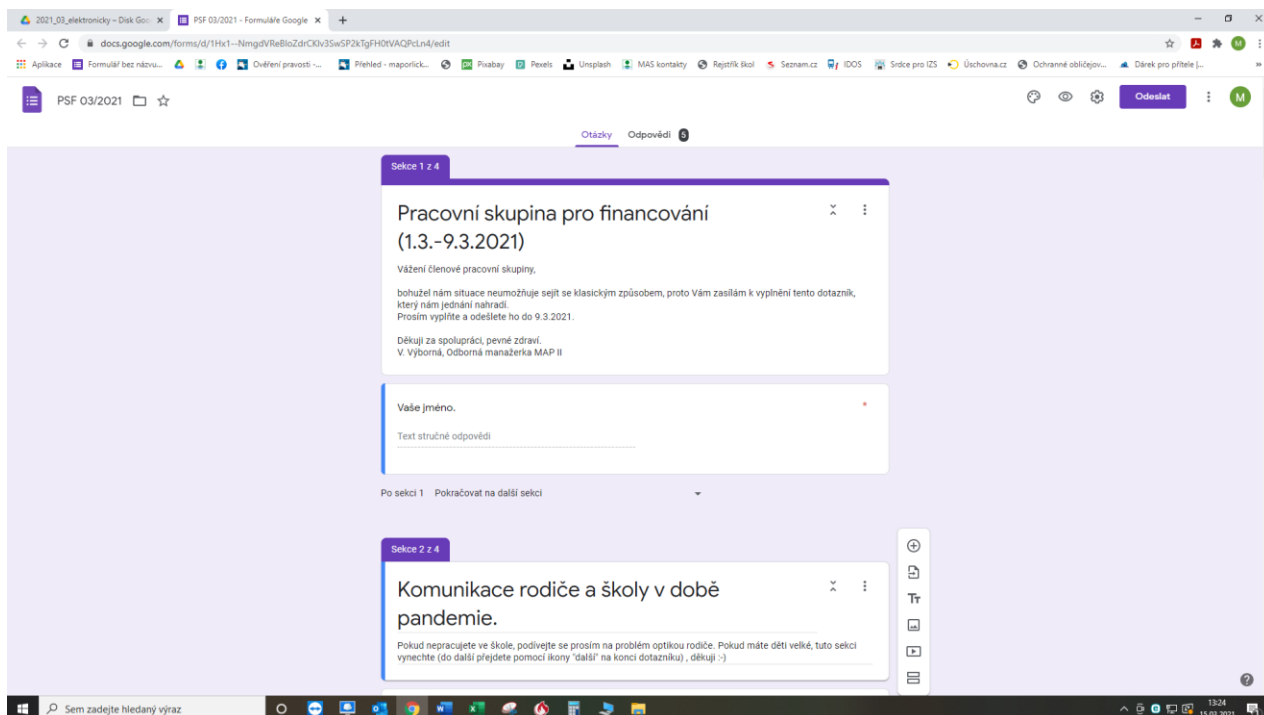
Datum konání:	01. 03. – 09. 03. 2021
Forma konání:	distančně, prostřednictvím e-mailové komunikace a dotazníku na Google disku
Přítomni:	Mgr. Vratislav Šembera (LSG o.p.s.) Mgr. Petra Pospíšilová (Masarykova ZŠ Klášterec nad Orlicí) Mgr. Roman Pospíšil (ZŠ Nádražní Žamberk) Bc. Magdalena Navrátilová (Městský úřad Letohrad) Bc. Romana Fabiánová (MŠ Moravská Králíky) Mgr. Veronika Výborná (MAS ORLICKO, z.s.) Mgr. Věra Stožická (MAS ORLICKO, z.s.)

Z důvodu vyhlášeného nouzového stavu a nepříznivé epidemiologické situace na území ČR se jednání Pracovní skupiny pro financování v SO ORP Žamberk a Králíky uskutečnilo distanční formou prostřednictvím e-mailové komunikace a dotazníku na Google disku.

Mgr. Výborná rozeslala všem členům 01. 03. 2021 e-mail, jehož součástí byla prezentace k jednání PSF s odkazem na dotazník zaměřený na komunikaci s rodiči v době pandemie a na Agregovaný Popis potřeb. Dále byl součástí e-mailu jako příloha dokument „Agregovaný Popis potřeb“, k němuž se členové PSF měli vyjadřovat v rámci dotazníku.

V prezentaci nejprve odborná manažerka seznámila členy **s programem jednání PSF:**

- 1. MAP II a aktuální informace z projektu**
- 2. Komunikace rodiče a školy v době pandemie**
- 3. Agregovaný Popis potřeb škol**
- 4. Pracovní část – dotazník ke komunikaci s rodiči v době pandemie a k Agregovanému Popisu potřeb**

1. MAP II a aktuální informace z projektu

Členové Pracovní skupiny pro financování byli seznámeni s aktuálními informacemi z projektu:

- Aktivity probíhají on-line a distančně, vč. vzdělávacích aktivit, např. přednáška Děti v pasti sociálních sítí II, která proběhne 11. 3. 2021, všechny pozvánky naleznete zde: <https://www.maporlicko.cz/planovane-aktivity>
- Některé aktivity jsou pozastaveny (např. realizace některých zájmových kroužků), anebo běží ve zvláštním režimu, některé aktivity byly zcela odloženy (např. projektové dny na SŠ).
- V rámci akčního plánování pracujeme na aktualizaci analytické části – byly vytvořeny Popisy potřeb škol jako „vstup“ do analýzy. Všem zúčastněným ředitelům a kontaktním osobám odborná manažerka poděkovala za spolupráci při realizaci Popisu potřeb škol, zejména pak za ochotu se v této obtížné době setkat klasicky prezenčně nebo on-line.
- V dubnu 2021 dojde k aktualizaci SWOT analýzy, priorit a cílů MAP v návaznosti na nově zjištěných informací.
- Aktuálně probíhá sběr investičních záměrů do Strategického rámce MAP –nové záměry (originál s podpisem zřizovatele) přijímáme **do 19.3.2021** (je vhodné předtím s námi záměr konzultovat), více zde: <https://www.maporlicko.cz/dokumenty/dokumenty-zamberecko-a-kralicko/investicni-priority>

- Dne 27. 04. 2021 proběhne jednání Řídícího výboru MAP – o formě jednání zatím není rozhodnuto s ohledem na stávající situaci v ČR související s probíhající pandemií COVID-19.

2. Komunikace rodiče a školy v době pandemie

- Minulé pracovní skupiny se soustředily na problémy škol v závislosti na jejich uzavření v důsledku pandemie, vč. problémů škol s on-line výukou.
- Výsledek pracovních skupin a dalšího šetření: z pohledu zástupců škol jsou aktuálně školy dobře připravené na distanční výuku (technicky i metodicky); školy nedefinují konkrétní potřeby; je patrný velký posun v distančním vzdělávání, pokud porovnáme vzdělávání během pandemie na jaře a na podzim 2020; každá škola se soustředí na své distanční vzdělávání, dělá vše, co je v jejich možnostech; metodická pomoc je školám nabízena z různých zdrojů.
- Aktuální otázky: jak a v jaké frekvenci škola s rodiči aktuálně komunikuje? Co je předmětem komunikace? Řeší školy s rodiči potřeby dětí? Reagují na ně? Je to v možnostech škol? Jaké jsou největší problémy rodičů a dětí v této době? atd.

3. Agregovaný Popis potřeb škol

- Popisy potřeb škol byly vytvořeny v průběhu podzimu se všemi školami z území, a to formou společné schůzky odborné manažerky s ředitelem dané školy, příp. s kontaktní osobou (v některých školách proběhlo toto jednání distančně/on-line) – forma jednání byla vždy přizpůsobena epidemické situaci v dané škole.
- Po schůzce s konkrétní školou došlo vždy k aktualizaci již vytvořeného Popisu potřeb školy, který vznikl před dvěma lety. A z jednotlivých Popisů potřeb byl vytvořen jeden společný výstup – Agregovaný Popis potřeb škol.
- Potřeby škol byly zjišťovány v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti, ale i v dalších oblastech.
- Školy v rámci Popisu potřeb hodnotily, v jakých oblastech jsou dobré a úspěšné, v čem se mohou ještě více zlepšit, a také v čem potřebují pomoc se zlepšit – zjištěné informace slouží jako podklad pro analýzu MAP II.
- Dokument „Agregovaný Popis potřeb škol“ byl zaslán členům PSF jako podklad k prostudování a k vyplnění dotazníku.

4. Pracovní část – dotazník ke komunikaci s rodiči v době pandemie a k Agregovanému Popisu potřeb – s výstupy dotazníku bude pracováno během dalšího jednání PS (během aktualizace problémových okruhů), výstupy jsou podkladem pro aktualizaci analytické části MAP

Dotazník v pracovní části jednání PSF byl zaměřen na 2 oblasti, a to:

- ❖ Komunikace rodiče a školy v době pandemie.
- ❖ Agregovaný Popis potřeb školy.

V první oblasti odpovídali členové PSF na otázky:

- **Komunikujete pravidelně s rodiči žáků v této době? Co je primárně předmětem komunikace?**

Všichni členové PSF se shodli, že v této době s rodiči žáků komunikují pravidelně. Nejčastěji v rámci této komunikace řeší výuku a věci s ní spojené a aktuální problémy různého charakteru. Méně často je předmětem komunikace organizace výuky a potřeby rodičů a žáků.

- **Konkrétně okomentujte / rozvedte předchozí otázku.**

Když měli členové PSF okomentovat a rozvést předchozí otázku, uvedli následující (*citujeme jednotlivé odpovědi*):

- Jako rodiče mne škola informuje o organizaci výuky v návaznosti na opatření vydávaná vládou a ministerstvy. Jako učitelka na 2. stupni ZŠ komunikuji se žáky; s rodiči pouze v případech, kdy žák nevládá distanční výuku sám (je jich jen pár). Nejsem ale třídní učitel, ti komunikují s rodiči více.
- Aktuální karanténní opatření v MŠ, hygienická opatření v době provozu MŠ, informace ohledně uzavření škol, distanční vzdělávání předškoláků, ...
- Aktuální změny ve výuce, upozornění na problematiku práci jednotlivého studenta, ev. žádost o připomínky k probíhající výuce.
- Učitelé zvládají dobře výuku v tomto nelehkém období. I když distanční výuku pojmají různě. Pochvalují si součinnost s rodiči. Velkým kladem on-line výuky je vedení žáků k samostatnosti. Ti se naučili smysluplně využívat počítač i mobil, kde plní zadané úkoly, vyhledávají zdroje a pracují s nimi. Učitelé se rychle naučili novým věcem, dokázali je aplikovat do praxe tak, aby provedli žáky distanční výukou. Rodičům schází zejména při výuce na prvním stupni individuální přístup k dětem. Zkušenosti ukazují, že při distanční výuce se velké skupiny dětí neosvědčují, protože se výrazně projevují rozdíly ve znalostech žáků. Učitel vždy nedokáže sladit potřeby s požadavky. Na obou stranách se projevuje demotivace. Osobní kontakt oběma stranám schází.
- Řešíme problémy s rodiči, kteří chodí do práce a nemají dostatečný přehled, zda se jejich dítě plně věnuje distanční výuce.

- **Jak často s rodiči komunikujete? Jakou platformu pro komunikaci s rodiči využíváte (mimo platformy sloužící pro výuku)?**

Většina členů PSF komunikuje s rodiči příležitostně – dle potřeby, jen v jednom případě jsme získali odpověď „každý den nebo téměř každý den“. Nejčastěji se ke vzájemné komunikaci využívá e-mail a telefon, méně často aplikace WhatsApp a Messenger a po jednom hlasu dostaly odpovědi „osobně“, „bakaláři“, „mobilní rozhlas“.

- **S jakým největším problémem se aktuálně rodiče v souvislosti s distanční výukou potýkají?**

Aktuálně se podle členů PSF rodiče nejvíce potýkají s logistickými problémy, jako je např. rozložení času, prolínání s vlastní prací – home office, více dětí doma aj. (60 % odpovědí) a s mentálními problémy, jako je např. vyčerpání, náročnost distanční výuky aj. (40 % odpovědí).

- **Okomentujte /rozved'te předchozí otázku.**

Při komentování/rozvádění předchozí otázky uvedli členové PSF následující (*citujeme jednotlivé odpovědi*):

- Distanční výuka už trvá tak dlouho, že únava vítězí nad sebedisciplínou a motivací k domácí práci. Jako učitelka přírodovědných předmětů na 2. stupni ZŠ silně vnímám nedostatečnou čtenářskou gramotnost u značné části žáků (s textem neumí a nejsou ochotni pracovat, dělá jim problém smysluplně se vyjádřit písemnou formou). Prohlubují se rozdíly v úrovni vědomostí v rámci jediného ročníku žáků, to bude veliký problém po návratu do prezenční výuky. My učitelé už ztrácíme kreativitu, je čím dál těžší dělat distanční výuku pestrou, i když technické zázemí je dobré a informační zdroje někdy až nepřeberné.
- Ne všichni rodiče si uvědomují povinnost předškolního vzdělávání, nepovažují je za důležité, ne všichni s dětmi doma pracují na zadaných úkolech. Jsou však i rodiče, kteří se aktivně zajímají o distanční vzdělávání.
- Skloubení zaměstnání rodičů s distanční výukou dětí je náročné. Rodiče by uvítali, kdyby školy méně úkolovaly děti, zejména z prvního stupně. Rodiče tak vedle svých povinností suplují pedagogickou práci, na kterou většinou nemají potřebné vzdělání. Mnohdy ani trpělivost. Osvědčila se výuka v menších skupinách, byť tento přístup je pro učitele náročnější. Ve výsledku však jsou spokojeni rodiče, učitel i dítě.
- Je to kombinace všech výše uvedených problémů. V podmínkách naší školy (osmileté gymnázium – motivovaní studenti) pocítujeme za nejpalčivější právě zvolený bod.
- Rodiče jsou již danou situací unavení.

- **Definujte důvody, které aktuálně v této době brání kvalitní komunikaci (školy) s rodiči (mimo výukové problémy)?**

Členové PSF nenašli žádné důvody, které by měly bránit kvalitní komunikaci školy s rodiči. Komunikace někdy vázne jen při řešení školních problémů žáků a zde jako důvod vidí hlavně neochotu něco řešit ze strany rodičů. Komunikaci školy a rodiny považují v době covidové spíše za intenzivnější, což vyplývá z distanční výuky, kdy rodiče bývají v častějším kontaktu s učitelem.

Ve druhé oblasti se členové PSF vyjadřovali k dokumentu Agregovaný Popis potřeb škol:

- **Vaše poznámky k dokumentu. Případné doplnění.**

Členové PSF k dokumentu poznámky neměli. Dokument podle nich kvalitně popisuje skutečnou situaci v praxi a přehledně shrnuje potřeby a požadavky školských zařízení, rovněž jasně definuje dosažené výsledky.

Doplnili k němu jen poznatek z praxe, že se velmi osvědčily on-line workshopy pro pedagogy. Byla by proto velká škoda opustit tuto platformu po skončení pandemie – už jen z toho důvodu, že u on-line platformy workshopu se této aktivity může zúčastnit více pedagogů z 1 zařízení, aniž by museli složitě dojíždět a řešit svou absenci ve škole/školce, danému zařízení rovněž odpadají (finanční) náklady (cestovné). Dále by bylo dobré více podpořit mediální výchovu ve školách – tento předmět je sice zařazený do osnov, ale často chybí odbornost vyučujících.

- **Jaké zjištěné informace byly pro Vás standardní (nepřekvapily Vás)?**

Jako standardní a nepřekvapující byly označovány informace o investicích do vybavení škol, o rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti, o zapojení ZŠ do Šablon (s tím, že pro MŠ Šablony nenabízejí úplně to, co by zrovna MŠ potřebovaly) a také skutečnost, že školy snadno akceptovaly nový systém financování regionálního školství. Žádným překvapením není ani informace o tom, že komplikace spojené s pandemií způsobují zpomalení naplňování strategických cílů.

- **Jaké zjištěné informace a proč byly pro Vás překvapivé?**

Příjemným překvapením pro členy PSF bylo např. zaměření na finanční gramotnost a oblíbenost rozvoje finanční gramotnosti na ZŠ a také relativně bezproblémové dovybavení ZŠ IT technikou pro distanční výuku. Radost měli i z informace, že se v systému prosadili asistenti a chůvy (protože asistenti jsou nezbytní pro žáky s fyzickým handicapem nebo poruchou učení. Chůvy budují a vytvářejí vztah dětí například k prarodičům, kteří jsou ve výchovném procesu i rodinách nezastupitelní.).

Naproti tomu nepříjemným překvapením byla nemožnost čerpat dotace pro ZUŠ nebo malý zájem o růst kvality jazykové výuky u ZŠ.

- **Co považujete ze zjištěných informací za nejdůležitější? Jakým konkrétním zjištěním se může projekt MAP II věnovat?**

Mezi tipy, čemu se může projekt MAP II věnovat, zaznělo ze strany členů PSF: zájmová činnost v oblasti ČG a MG, environmentální výchova, investice do škol, zvýšený důraz na zásadní růst kvality jazykové výchovy (s velkým akcentem na angličtinu), pořádání workshopů přes MAS ORLICKO, z.s.

- **Z popisu potřeb vyplývá, že pro většinu škol jsou prioritní potřeby spadající mimo základní gramotnosti (čtenářskou a matematickou). Například v případě MŠ to jsou investice a školní zahrady (EVVO), u ZŠ jsou to investice, ICT. Okomentujte toto zjištění a zkuste definovat příčiny této skutečnosti. Případné doplnění.**

Členové PSF okomentovali uvedená zjištění a definovali příčiny takto (*citujeme jednotlivé odpovědi*):

- Investice se většinou týkají rekonstrukce budov, obnovy vybavení (nábytek, pomůcky.....). To jsou bohužel velké finančně čím dál náročnější akce, které jsou časem potřeba v každé škole, i když je o budovu a vybavení dobře pečováno. Pro ředitele škol je toto myslím velmi náročné nejen finančně, ale i organizačně – při veškeré jejich práci jim na to možná "nezbývá čas" a kapacita. Je zde nutná úzká spolupráce se zřizovatelem (jako vlastníkem budovy většinou). Potřeba školních zahrad souvisí myslím s tlakem na nedostatečný pobyt dětí venku, záměry učit více venku. Osobně si myslím, že kvalitní EVVO i venkovní výuka se dá realizovat i bez vlastní školní zahrady, ale je to nyní trend, na které není nic špatného.
- Investice do školních zahrad, naučných stezek jsou investicí do budoucnosti. Slouží ke hře, ale také k výuce, poznání přírody a odhalují krásy zahradničení. Jak ukazuje současná pandemická situace, podpora ICT je nezbytná. Současná generace rovněž zjišťuje, že technika není jen zdrojem zábavy. Opomíjená je mediální výchova. Zvláště v současné době by děti ocenily, kdyby uměly rozlišovat podstatu zpráv a dokázaly je "přečíst". U zkreslených, nebo odlišných výkladů by se zorientovaly v obsahu a rozlišily, co je skutečné a důvěryhodné. Naučit se zpracovat text k mluvenému slovu i psanému textu by jim bezesporu také přineslo užitek.
- S rozvojem gramotností nemají školy takový problém – vysoká erudovanost učitelů, kteří si umí s touto problematikou poradit, zajímají se o nové trendy ve vzdělávání, sami učitelé se aktivně vzdělávají v této oblasti (nové metody práce s dětmi, různé projekty, účast na workshopech, soutěže v oblasti rozvoje gramotností). Šablony jsou hodně zaměřeny na rozvoj gramotností, lze

čerpat prostředky na další vzdělávání pedagogů, na pomůcky apod. Chybí však prostředky právě na investice do budov, zahrad, ICT, a to především v MŠ.

- Školy se dostaly (i díky dotačním financím) z nejhoršího a dnes si v oblasti materiálních investic dovoluují sahat po pověstných "třešinkách"...
 - Jsme k tomu nuceni ze strany MŠMT a ČŠI.
- **Většina ZŠ v rámci ČG během tvorby popisu potřeb před dvěma lety i nyní zmiňuje činnosti spojené se čtenářským klubem nebo knihovnou. Chybí například práce ve skupinách, hlubší práce s textem, kritické myšlení nebo rozvoj čtenářské gramotnosti mimo předmět český jazyk aj. Takové činnosti popisovaly jednotky škol. Okomentujte prosím toto zjištění. Konkrétně definujte příčiny, proč školy další aktivity pro rozvoj čtenářské gramotnosti nezařazují (aktivity mimo knihovnu a čtenářský klub)?**

K tomuto tématu se členové PSF vyjadřovali takto (*citujeme jednotlivé odpovědi*):

- Myslím si, že k rozvoji čtenářské gramotnosti by mělo docházet v běžné výuce jiných předmětů, než je Čj a literatura. A to naprosto obyčejnou prací s textem např. v učebnici – čtení, výpisky, odpovědi na otázky dle přečteného textu. Čím více používáme ve škole prezentace, různé interaktivní programy, doplňování a spojování, tím více se vytrácí trénink žáků ve schopnosti analýzy textu a následné syntézy získaných informací do nějaké nové kvality. Žáci mají k dispozici spoustu informačních zdrojů (internet), ale nejsou schopni zvolit a formulovat klíčové slovo tak, aby hledanou informaci skutečně našli. I v dnešní době považují schopnost čtení s porozuměním za naprosto zásadní a ta se bohužel v běžné výuce trénuje čím dál méně. Protože v heterogenním kolektivu žáků, což už je dnes téměř každá třída, je to velmi náročné – časově, metodicky, s nejistým efektem a výsledkem, který si učitelem vzhledem k napěchovaným výukovým plánům často nemůže dovolit.
- Je překvapivé, že čtenářská gramotnost není prohlubována v rámci osnov mateřského jazyka. Předpokládám, že vzdělávací programy definují čtenářskou gramotnost jako jeden z bodů výuky. Je pozitivní, že si děti vedou čtenářské deníky. Z mého pohledu chybí další prvky, jako je rozbor textu s učitelem, který osvětlí formu, styl jazyka i smysl díla. Školy většinou spolupracují s knihovnami, ale jedná se o nárazové akce, jak například Noc s Andersenem, pasování čtenářů apod., nikoliv o soustavnou práci. Právě knihovny jsou dle mého soudu podhoubím pro rozvoj čtenářské gramotnosti.
- Zřejmě chybí dostatečná časová dotace na tyto aktivity. Mohla by to způsobovat větší orientace na gramatickou složku, a ne na čtenářské dovednosti (četba, porozumění čtenému textu, práce

s knihou apod.) v rámci vyučování. Mimo vyučování ČJ zřejmě malý zájem žáků o čtenářské aktivity. Jejich přílišná orientace na sociální sítě. Lze uvažovat o tom, jak využít ICT jako motivaci k většímu zájmu o četbu. Chyběl by však kontakt s knihou. Vhodné by mohly být literárně-dramatické kroužky.

- To je stálý problém posledních 2-3 desetiletí: Školy se mohou přetrhout v přípravě podmínek pro to, aby se z dětí staly klasičtí čtenáři. Jenže ty nakonec valně (stále doufám, že nikoliv většinově...) skončí nanejvýš u pročitání statusů na sociálních sítích... Nevím, zda boj škol v této věci není sisyfovský... A čím dál tím více netuším, zda je to problém epochální a nebo rodinný...
- Práce ve skupinách s porozuměním textu a rozboru probíhala na 1. stupni běžně. Nyní to bude problém (dohánění učiva) – časová dotace.

➤ **V případě potřeb v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti školy (ZŠ i MŠ) definují jako potřebu primárně investice (např. do pomůcek, daleko méně do vzdělávání pedagogů).**

Okomentujte prosím toto zjištění a konkrétně definujte příčiny takového stavu.

Členové PSF k této otázce uvedli následující (*citujeme jednotlivé odpovědi*):

- Pedagogové se stále sebevzdělávají, sledují aktuální trendy ve vzdělávání, ke své práci přistupují kreativně, vymýšlí nové metody a způsoby výuky. K naplnění vzdělávacích cílů potřebují však také kvalitní materiální vybavení.
 - S ohledem na svou učitelskou praxi moc nesdílím potřebu investovat do pomůcek. Pocit, že s čtenářskou či matematickou gramotností můžou pohnout nákupem pomůcek, nemusí být zcela objektivní.
 - Vzdělávání učitelů je prioritou, bohužel školská zařízení nedisponují dostatkem financí na to, aby pedagogy vysílala pravidelně na vzdělávací akce.
 - Myslím si, že je další vzdělávání ovlivněno věkovou kategorií pedagogů.
 - Dvě příčiny:
 - 1) Setrvačnost – školy na tom dlouho byly bídě. A teď, když konečně mají nějakou korunu navíc, stále mají pocit, že by měly kupovat další a další pomůcky, na které dříve nebylo... Je to týž princip, kterým prošla poválečná generace v oblasti stravování... :-)
 - 2) Se stárnoucí generací pedagogů se snižuje ochota vzdělávat se. Nutno říci, že někteří kantoři jsou v tomto smyslu staří už od mládí...
- **Mateřské školy se před dvěma lety i nyní shodují na problematice s vadami řeči u dětí a o potřebě "vzdělávat" rodiče v této oblasti. Jakou formou má být takové vzdělávání pojato, aby to bylo přínosné a rodiče o něj měli zájem?**

U této otázky získaly největší prioritu individuální lekce (max. do 5 účastníků), následovány veřejnou přednáškou od zajímavého hosta a po 1 hlasu získal veřejný workshop (teorie vč. praktických ukázek) a jiné alternativy (on-line workshopy, a individuální logopedické lekce (1 dítě + jeho rodič + logoped)).

➤ **Máte tipy na konkrétní odborníky, které na takové vzdělávací aktivitě můžou participovat?**

Členové PSF se většinou pohybovali v obecné rovině – navrhovali oslovit opravdové kapacity v oboru, nabídnout rodičům individuální konzultace s logopedy a specialisty.

Z konkrétních tipů zazněly jména paní Motlové a paní Záleské (obě jsou důchodkyně, které se dlouhodobě věnují logopedické intervenci v MŠ na Králicku).

Příští jednání Pracovní skupiny pro financování proběhne 19. 04. 2021 od 15:15 hod.

O formě jednání bude rozhodnuto s přihlédnutím k aktuálnímu vývoji epidemiologické situace v ČR
a členové PSF o ní budou informováni e-mailem v dostatečném předstihu.

Zapsala: Mgr. Věra Stožická